Invånarinitiativ om användningstiden för kollektivtrafikbiljetter beviljade för skolskjutsar

BN 30.09.2026 § 123
93/00.01.03/2026

Beredning

bildningsdirektör Kirsi Kinnunen, tfn 0440 555 250

Till Lovisa stad inlämnades 9.9.2026 ett invånarinitiativ (dnr 93/00.01.03/2026), där det föreslås en ändring i användningen av kollektivtrafikbiljetter beviljade för elever som är berättigade till skolskjuts. Initiativet föreslår att användningen av den biljett som är avsedd för elevens hemresa inte skulle vara bunden till den första lämpliga bussturen efter skoldagens slut. Eleven kunde då använda biljetten för sin hemresa också senare samma dag, till exempel efter att ha deltagit i frivillig hobbyverksamhet.

Som motivering för initiativet lyfts särskilt fram främjande av hobbymöjligheterna för barn och unga samt minskande av familjers skjutsbehov. Enligt initiativet skulle ändringen i princip inte öka stadens kostnader, om den biljett som eleven blivit beviljad skulle möjliggöra användning av en senare tur utan tilläggskostnader. Initiativet lyfter också fram frågor kring elevernas försäkringsskydd och förhindrande av potentiellt missbruk.

Enligt 32 § i lagen om grundläggande utbildning har elever rätt till fri transport enligt lagstadgade förutsättningar. Denna förmån som lagen syftar på gäller skolresor, och kommunen har ingen lagstadgad skyldighet att ordna eller bekosta resor som hör samman med elevers fritidsintressen. Kommunen kan dock vid ordnandet av skolskjutsar besluta om praxis som komplementerar den lagstadgade miniminivån, med beaktande av likabehandling, ändamålsenlighet och ekonomiska konsekvenser.

Enligt Lovisa stads skolskjutsprinciper (bildningsnämnden 25.3.2026 § 36, kapitel 4) försöker man i första hand ordna skolskjutsarna med kollektivtrafik. Bildningsnämnden har också dragit upp riktlinjer för tillämpningen av skolskjutsprinciperna (22.4.2026 § 52). Vid planeringen av transporterna beaktas bland annat den befintliga kollektivtrafiken, att eleverna behandlas lika och att transporterna är ändamålsenliga och ekonomiska.

Den förändring som initiativet föreslår kan anses stöda barns och ungas utövande av fritidsintressen. Innan praxis ändras behöver man dock säkerställa de tekniska och avtalsmässiga villkoren för användningen av kollektivtrafikbiljetter, eventuella kostnadseffekter och hur det att eleven tar en senare tur påverkar skolskjutsanordnarens ansvar och elevens försäkringsskydd. Samtidigt måste man bedöma om praxisen kan genomföras på ett tydligt och jämlikt sätt i fråga om alla elever som är berättigade till skolskjuts, oberoende av på vilket sätt skolskjutsen ordnats för dem.

Vid bedömningen måste beaktas att skolskjutsarna för elever är ordnade på olika sätt. När det gäller kollektivtrafik är det möjligt att använda en senare tur utan nya transporter, medan tillhandahållande av motsvarande möjlighet för beställningstrafik kräver nya turer och medför således tilläggskostnader. Skillnaden i transportsätt är faktisk, och därför kan även ett partiellt genomförande anses motiverat, även om det inte gäller alla elever som är berättigade till skolskjuts på samma sätt.

Föredragning

Bildningsdirektör Kirsi Kinnunen

Förslag

Bildningsnämnden beslutar

1) anteckna invånarinitiativet för kännedom

2) ställa sig positiv till målet med att möjliggöra användning av kollektivtrafikbiljetter efter skoldagen till en senare hemresa för elever berättigade till skolskjuts i det fall att det inte medför tilläggskostnader för staden och att arrangemanget inte står i strid med biljettproduktens villkor eller de skyldigheter som gäller skolskjutsar

3) att bildningsnämnden också anser att ett partiellt genomförande är godtagbart så att rätten att använda skolskjutsen senare endast gäller de elever för vilka skolskjutsen ordnats med kollektivtrafik, eftersom skillnaden i transportsättet är faktisk och en utsträckning av arrangemangen till att även gälla beställningstrafik skulle förutsätta nya transporter och således innebära tilläggskostnader

4) att bildningsväsendet före 31.3.2027 i samarbete med dem inom staden som ansvarar för kollektivtrafiken, trafikföretagen och förvaltaren av biljettprodukten utreder de avtalsmässiga och tekniska villkoren för användningen av biljetten, kostnadseffekterna, försäkringsskyddet samt jämlikhetsaspekten och det praktiska genomförandet av arrangemanget

5) att ärendet efter att utredningen färdigställts läggs fram för bildningsnämnden för behandling, och att de nödvändiga ändringar som behövs i skolskjutsprinciperna bereds för beslutsfattande i nämnden ifall utredningen visar att det är möjligt att genomföra ändringen antingen helt eller delvis enligt de förutsättningar som nämns i punkt 2 och 3, och att en motiverad utredning om varför ändringen inte kan genomföras läggs fram för nämnden ifall dessa förutsättningar inte uppfylls

6) att den som tagit initiativet informeras om detta beslut och avgörandet enligt punkt 5 jämte motiveringar, och att initiativet konstateras vara slutbehandlat när nämnden har fattat ett avgörande enligt punkt 5.

Behandling
Ledamot Stenberg gjorde ett ändringsförslag och han föreslog att 4. punkten ändras enligt följande:

4) att bildningsväsendet under höstterminen 2026 i samarbete med dem inom staden som ansvarar för kollektivtrafiken, trafikföretagen och förvaltaren av biljettprodukten utreder de avtalsmässiga och tekniska villkoren för användningen av biljetten, kostnadseffekterna, försäkringsskyddet samt jämlikhetsaspekten och det praktiska genomförandet av arrangemanget.

Bildningsnämnden understödde ändringsförslaget enhälligt.

Beslut

Bildningsnämnden beslutade att

1) anteckna invånarinitiativet för kännedom

2) ställa sig positiv till målet med att möjliggöra användning av kollektivtrafikbiljetter efter skoldagen till en senare hemresa för elever berättigade till skolskjuts i det fall att det inte medför tilläggskostnader för staden och att arrangemanget inte står i strid med biljettproduktens villkor

eller de skyldigheter som gäller skolskjutsar

3) att bildningsnämnden också anser att ett partiellt genomförande är godtagbart så att rätten att använda skolskjutsen senare endast gäller de elever för vilka skolskjutsen ordnats med kollektivtrafik, eftersom skillnaden i transportsättet är faktisk och en utsträckning av arrangemangen till att även gälla beställningstrafik skulle förutsätta nya transporter och således innebära tilläggskostnader

4) att bildningsväsendet under höstterminen 2026 i samarbete med dem inom staden som ansvarar för kollektivtrafiken, trafikföretagen och förvaltaren av biljettprodukten utreder de avtalsmässiga och tekniska villkoren för användningen av biljetten, kostnadseffekterna, försäkringsskyddet samt jämlikhetsaspekten och det praktiska genomförandet av arrangemanget

5) att ärendet efter att utredningen färdigställts läggs fram för bildningsnämnden för behandling, och att de nödvändiga ändringar som behövs i skolskjutsprinciperna bereds för beslutsfattande i nämnden ifall utredningen visar att det är möjligt att genomföra ändringen antingen helt eller delvis enligt de förutsättningar som nämns i punkt 2 och 3, och att en motiverad utredning om varför ändringen inte kan genomföras läggs fram för nämnden ifall dessa förutsättningar inte uppfylls

6) att den som tagit initiativet informeras om detta beslut och avgörandet enligt punkt 5 jämte motiveringar, och att initiativet konstateras vara slutbehandlat när nämnden har fattat ett avgörande enligt punkt 5.